

Foreningen der ville overleve

**Foras foreninger løb med tre
priser til Aftenskolernes Pris**

Ny formand i Fora

LEDER

Sæt dig lige ned

Af Hans Grishauge, formand for Fora

Og tænk over følgende tre begreber: Frihed, Folkestyre og Demokrati.

For nylig blev tilsynet med friskolerne strammet, så de skal leve op til et krav om at forberede eleverne til "frihed, folkestyre og demokrati".

Siden 1855 har danske forældre kunnet vælge at oprette en friskole som et alternativ til den offentlige grundskole uden denne form for sindelagskontrol.

Det er nu foreslået, at fremover skal kredsen bag en ny friskole sende en ansøgning til Undervisningsministeriet. Her skal kredsen forklare, hvordan den vil forberede eleverne til at leve i et demokrati med frihed og folkestyre. Inden vi klapper i hænderne og siger "Yes, lad os få styr på det", kunne det måske være en god ide, om vi som folkeoplysningens vogtere prøver at sætte fokus på, hvad vi forstår ved de tre begreber, og hvordan vi vil forsvare definitionerne.

Prøv lige at sætte dig og forklar den første du møder, hvad du forstår ved be-

grebet Frihed, Folkestyre og Demokrati. Jeg synes, det er svært at definere og forklare. Nogen vil kalde det en eksamen i sindelagskontrol.

Jeg synes, vi som folkeoplysere skal hilse udfordringen velkommen, så vi måske kan være med til, med åbne øjne, at indføre denne historiske stramning. ELLER være med til at vi forsvare den frihed, vi har haft siden 1855.

Betyder folkestyre, at det er "folk" der styrer, og hvem er "folk" i denne globaliserede verden?

Og frihed, er det ytringsfrihed, valgfrihed, frihandel, friskoler, fri sex, frihed til at være den du er, religionsfrihed, forsamlingsfrihed, foreningsfrihed? Kræver frihed omtanke snarere end forgudelse? Er frihed noget alle mennesker har?

Demokratiet – hvordan er det, vi værner om det?

Tag evt. de tre ord med og server dem til en samtale over pausekaffen ved næste aftenskolearrangement. Det kunne være

sjovt, om vi som oplysningsforbund med fællesskab, relevans, nærhed, faglig styrke, samfundsmæssig perspektiv og sammenhæng, som vigtige ord i vores kernefortælling, i al beskedenhed kunne puffe en vigtig samtale i gang, hvis den ikke allerede er i gang.

Fora
Gammel Kongevej 39G
1610 København V
Telefon 3393 0096
www.fora.dk
info@fora.dk

Forsidefoto fra undervisning hos Skovbo Aftenskole Forening af Solveig Nyenstad

Redaktion

Bernhard Trier Frederiksen,
ansvarshavende
Louise Albers, redaktør

Kommunikationsudvalg

Kaj Andersen, FO Nordfyn
Anna Kolind, Radikale Venstre
Palle Vinther, FO-Aarhus
Flemming Andersen,
Holbo Herred Væverforening

Layout

Louise Albers
Oprindelig idé af Claus Lillerup

Tryk

Clausen Grafisk

Oplag

1.000

Alle kan indsende relevante indlæg til medlemsbladet. Redaktionen forbeholder sig ret til eventuelt at forkorte uopfordrede indlæg. De synspunkter, der udtrykkes i bladet, er ikke nødvendigvis Foras. Fotos er Foras egne, medmindre andet er angivet

Eftertryk tilladt med tydelig kildeangivelse

Næste deadline

1. november

5041 0513
Svanemærket tryksag

2 Leder

4 Foreningen der ville overleve

Hos Skovbo Aftenskole vendte alt pludselig og foreningen var i krise. Aftenskolen overlevede og står i dag stærkere.

8 Foras foreninger løb med flest priser til Aftenskolernes Pris

Aftenskolernes Pris var igen i år en fantastisk fest, men var også et særligt stort skulderklap til flere af Foras foreninger.

11 Ophavsret og copyright

Hvad må man, og hvad må man ikke, når man lader sig inspirere eller kopierer?

13 Hjælp Google med at forstå dine tekster

Når I skriver tekster til jeres hjemmeside, skal I huske, at Google skal kunne hjælpe folk til at finde jer.

14 Formandsskifte i Fora

Marlene Borst Hansen er blevet nødt til at stoppe som formand, da hun får travlt på Christiansborg. Hans Grishauge er derfor Foras nye formand.

16 Stolthed: International folkeoplysning

Fora Hvidovre arbejder med folkeoplysning med folk fra hele verden. Læs hvordan de gør det.

18 Højskolerne inviterer til samarbejde

Højskolerne vil gerne arbejde sammen med aftenskolerne. Den aftenskole kunne måske være jer?

20 Værsgo': En argumentbank

Oplysningsforbundene er gået sammen om at skabe et materiale, der kan bruges af jer, når der skal argumenteres over for kommunen.

21 Aftenskolelærer i syning

Fora Fagkursus udbyder nu nyt spændende uddannelsesforløb i syning - særligt målrettet aftenskoleunderviseren.

22 Stort&Småt + Kalender

24 Fra Hollywood til Holbæk og Holstebro

Klumme af Agnethe Nordentoft, tidligere udviklingskonsult i DFS og forskningsmedarbejder på Udviklingscenteret for Folkeoplysning og Voksenundervisning.

FORENINGEN DER VILLE OVERLEVE

Skovbo Aftenskole Forening er en forening, der har mærket, hvad det vil sige at være sårbar, men til trods for svære udfordringer, står aftenskolen i dag stærk.

Af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora. Fotos af Louise Albers og Solveig Nyenstad

Fødselsforberedelse, knipling, afspænding, syning m.m.tilbydes i Skovbo Aftenskole.

Historien om Skovbo aftenskole er en historie om en forening, der gennem mange år har haft en stærk og central skoleleder og en meget passiv bestyrelse. En bestyrelse de selv beskriver som nærmest blot værende "navne på et stykke papir". Det er historien om, hvor skrøbelig en forening er, når den drives af en en-mands-hær. Og det er historien om, hvad der skal til for at vende skuden, når foreningen er tæt på at dø.

Forening styret af en enkelt mand

Foreningens tidligere skoleleder spurgte en dag Solveig Nyenstad, som var underviser i foreningen, om hun ikke kunne være interesseret i at gå med i bestyrelsen, hvis nu en af de ældre ville trække sig. Det sagde hun ja til, hvis hun bare ville få besked om, hvornår der var generalforsamling. Siden hørte hun ikke mere, indtil en dag sidste efterår, hvor hun pludselig bliver indkaldt til et krise-bestyrelsesmøde.

"Nej, for generalforsamlingen var faktisk ikke-eksisterende. Vores skoleleder døde pludseligt sidste efterår, og hans kæreste henvendte sig til den daværende formand, som egentlig bare var et navn på et papir, og fortæller, så nu måtte vi tage over," fortæller Charlotte Månsson, der i dag er formand for foreningen.

"Jeg har undervist mange år i aftenskolen, og snakkede en del med Knud (tidligere skoleleder, red.) – det gjorde vi alle sammen, og vi vidste både, at han skulle ind og opereres og at der var en risiko for forbundet med operationen. Så vi havde egentlig godt været klar over, at han ville have en sygeperiode, men vi havde ikke regnet med, at det ville gå så galt, som det gjorde. Han havde jo været her i 40 år, og vi tænkte vel nok, eller jeg tænkte i hvert fald: Skal jeg spørge ham, om jeg

skal hjælpe lidt mere, end jeg plejer med at holde øje med betalinger eller andet, mens han er sygemeldt, men så tænkte jeg nej, det er jo bestyrelsen, som nok går ind og tager sig af det, så det vil jeg ikke blande mig i, så jeg gjorde ikke andet end at krydse fingre for, at det skulle gå godt," fortæller den nye skoleleder Solveig Nyenstad.

Da skolelederen døde uventet, var der ikke andre i foreningen, der havde oplysninger om, hvordan aftenskolen havde været drevet. Der var ingen, der havde adgang til bankkontoen eller foreningsmailen, og der var heller ingen, der havde fuldmagt til nogen ting.

"Vi vidste ikke helt, hvilke hold der var startet op. Alt var utilgængeligt for os i starten. Så det var virkelig om at finde ud af, hvad vi skulle i forhold til kommunen, hvilke deadlines vi skulle være opmærksomme på, og hvad lå der i det hele taget af opgaver i det kommende år," fortæller nuværende skoleleder Solveig Nyenstad.

Det tog Charlotte Månsson og Solveig Nyenstad tre måneder bare at få adgang til foreningens bankkonto, for at se om der var plus eller minus på kontoen, og fuldmagter kunne de ikke få, da der jo ingen var til at give dem. Den tidligere skoleleder havde været den eneste med adgang til foreningens konto.

"Det var jo alt. Det var for eksempel virk. dk, og alle de der ting kan man jo ikke bare få adgang til, så vi tryllede på hver vores måder og talte for vores syge moster, brugte egne bankforbindelser, måtte skrive under på tro og love, at den eneste til at underskrive ikke længere var i stand til det," fortæller Charlotte Månsson

"Ja, det første du gjorde, da vi endelig fik adgang til kontoen, var at sørge for, at vi

nu er to, der har fuldmagt til at kunne gøre noget, så vi har en fælles adgang til det hele," fortæller Solveig Nyenstad.

"Ja, nu er der hele tiden én, der kan tage over netop i læringen af, at vi kan alle sammen få en tagsten i hovedet, og hvad sker der så med foreningen?" fortæller Charlotte Månsson.

Det var et stort puslespil og detektivarbejde at overtage administrationen af foreningen, for alt havde hidtil været nedskrevet på små papirsedler. Derfor var der blandt andet ingen referencer på kontantindbetalinger på foreningskontoen.

"Efter nogle måneder fik vi adgang til en mappe, hvor vi kunne se deltagerlister og på den måde stykke kontantindbetalinger sammen med holddeltagere. Knud havde jo fuldt ud styr på det, og han vidste, hvem der havde betalt hvad, men at overtage det uden overlevering var virkelig "spændende"," fortæller Charlotte Månsson.

Samarbejde sikrede overlevelse

De to kvinder havde aldrig set hinanden før krise-mødet, men det blev hurtigt klart for dem begge, at noget måtte gøres, hvis foreningen skulle overleve. Bestyrelsen bestod på daværende tidspunkt af nogle af knipleholdets elever og så Solveig (som ikke var nået at blive gjort opmærksom på det). Det havde været dejlig nemt, for så kunne de afholde bestyrelsesmøde og generalforsamling på én gang samtidig med, de mødtes til knipling. Efter krise-mødet viser det sig hurtigt, at den passive bestyrelse smuldrer, og da den daværende formand bliver nødt til at trække sig af personlige årsager. Herefter var der stort set kun Solveig Nyenstad og Charlotte Månsson tilbage til at trække læsset, hvis foreningen skulle overleve.

”Vi var meget hurtigt enige om, at det var os to, der blev nødt til at smøge ærmerne op,” fortæller Solveig Nyenstad.

”Ja, vi er i den kampdygtige alder, så vi tog kampen op,” griner Charlotte Månsson.

Charlotte og Solveig satte sig sammen og blev enige om, hvem der tager sig af hvad. Heldigvis var det et perfekt match i forhold til hver deres præferencer.

Solveig har undervist i afspænding i godt 15 år i Skovbo Aftenskole Forening. Hun kendte derfor de andre undervisere i bevægelsesfagene som kolleger, også fordi de alle bor i området. Da Charlotte selv beskæftiger sig med kreative håndværk, kendte hun underviserne i de kreative fag.

Imellem Borup og Bjæverskov er der en motorvej, som ikke kun deler den gamle Skovbo Kommune, men også foreningens område. Det passer dog lige med,

at Charlotte, der bor på den ene side af motorvejen, tager sig af de kreative hold på den ene side, og Solveig tager sig af bevægelseholdene på den anden side af motorvejen. Der var en naturlig opdeling.

Respekt for hinandens roller

Til efteråret har de to kvinder prøvet alting omkring årets gang i aftenskolen én gang. Så har de haft et år i rollerne som hhv. skoleleder og formand. De stortrives i de roller, de har i dag og har gennemført i foråret deres første generalforsamling, der var offentlig tilgængelig. Og denne gang var det ikke kun knipleholdet, der mødte op!

”Der kom endda folk, der ikke havde anmeldt sig, og nogle af dem meldte sig som suppleanter. Der var ikke noget med, at vi skulle spørge. Folk meldte sig frivilligt,” fortæller skolelederen.

Charlotte og Solveig havde før generalforsamlingen talt sammen om, hvordan rollefordelingen kunne være. Charlotte

ville gerne have formandsposten og tage sig af regnskaberne og Solveig skulle tage sig af skolelederrollen og stå for alt, der vedrørte undervisningen og øvrig administration.

”Så sagde jeg med det samme: Regnskab, det har jeg bare ikke lyst til, og så sagde Charlotte: Men det er jo det, jeg brænder for,” fortæller Solveig Nyenstad.

”Ja, jeg er bogholder, og jeg ville gerne være en arbejdende formand, så jeg tager regnskabet. Det er mit og Solveig var rigtig glad for at slippe for det. Vi supplerer hinanden og skubber til hinanden og kan sige sådan: Synes du ikke lige, du skulle få gjort det?” fortæller Charlotte.

Der er perioder, hvor det koger, og der flyver mails frem og tilbage i en uendelig strøm, men så er der også perioder, hvor de stort set ikke har kontakt, fordi der ikke sker noget.

Det er glade mødre og børn, der går til efterfødselsgymnastik i Skovbo Aftenskole

”Der er tidspunkter, hvor det hele kulminerer, men vi skriver pænt til hinanden og bliver jo også dygtigere og dygtigere for hver dag, der går, for vi lærer hele tiden noget. Der er ting, jeg tager mig af, fordi det er mit ansvar, og vi behøver ikke involvere hinanden hele tiden mere,” fortæller Solveig.

”Når du har travlt, lader jeg dig piske rundt. Jeg kan da godt gå og tænke en gang imellem: Hvad er egentlig status på det hold eller det hold, men jeg skal jo ikke serviceres. Jeg vil egentlig hellere have at Solveig bruger sin energi på at sælge og holde holdene i gang,” fortæller formanden.

”Vi har tillid til, at tingene nok skal blive gjort,” fortæller Solveig

”Ja, vi er jo ligesom startet i orkanen, hvor det hele fløj rundt, så vi har mere ro på nu. Det ordner sig stille og roligt,” fortæller Charlotte Månsson.

Nye tider

Der er rigtig mange loyale kursister i Skovbo Aftenskole Forening, men markedsføring er stadig nødvendig.

”Jeg skriver en del til de lokale aviser, jeg bruger Facebook og så er vi med på Kulturnatten i Borup i slutning af august. I år var vi 12-14 stykker. Både bestyrelsen, undervisere og elever, der kom og hjalp med at præsentere foreningen. Det var en god mulighed for at give folk en flyer i hånden. At deltage i kulturnatten startede foreningen faktisk på for fem år siden, og vi lærer hele tiden noget nyt om, hvordan vi kan gøre det endnu bedre,” fortæller skolelederen.

Solveig har som ny skoleleder gjort meget ud af at tage rundt på holdene og introducere sig selv og foreningen for kursisterne. Alle kursister i foreningen kendte jo den tidligere skoleleder Knud, så en introduktion var nødvendig.

”Jeg møder op på holdets første mødegang og fortæller, at vi er trådt ind i en ny tidsalder, hvor vi digitaliserer os og arbejder mere og mere med verden, som den er nu. At vi har vinket farvel til de håndskrevne kvitteringer og opfordrer til, at de kontakter mig på mail eller telefonisk og fortæller dem, at hvis de kender en, der er dygtig til at formidle noget bestemt, så har vi mulighed for at oprette et hold med vedkommende som underviser. At vi gerne modtager gode ideer. Vi prøver at så frøene til, at vi gerne vil vokse, men samtidig har jeg det sådan,

at det første år her har jeg brug for, at finde fodfæste. Vi har taget noget nyt ind, men ikke for meget,” fortæller Solveig Nyenstad.

”Men vi vil gerne vokse, og vi vil gerne give indtryk af, at vi er åbne over for nyt. Ikke alt kan lade sig gøre, men kom med en idé eller en underviser, så kan vi måske finde ud af noget. Det kunne for eksempel være mandeyoga,” fortæller Charlotte Månsson.

”Ja, det hold, jeg selv går på i denne sæson, er faktisk et rent mandehold - boret fra mig, men i januar, da vi faktisk slog et mandeyogahold op, kom der kun kvinder,” griner skolelederen.

”Du kan jo overveje, om du skal ekskluderes, eller om du skal have en kønsskifteoperation,” griner Charlotte Månsson.

”Jamen, det var det eneste yogahold, jeg kunne gå på, hvis jeg skulle gå sammen med min mand. Men det, at vi har fået en mandlig underviser i foreningen, har også gjort meget for, hvem der tilmelder sig. Han er den første nye underviser, vi har startet op i år,” fortæller skolelederen.

Til trods for at sidste sæson var en tumultarisk periode med mange omvæltninger, er der kommet nye og gode ting til foreningen.

”Hele bevægelsen med mindfulness og fokus på kroppen og strømningerne med at have fokus på ikke bare at smide væk men at lave nyt af gammelt betyder, at de fag, vi har her, er blevet mere populære. Og så har vi Hedebo-syning. Man mener, at der kun er 50 personer tilbage, der kan det. Det er sådan en speciel form for hulssyning. Det udbyder vi for at være med til at udbrede teknikken og holde liv i håndværket,” fortæller formanden.

Overlevelse og fremtiden

”Vores største succes er, at vores forening har overlevet. Vi stod pludselig en dag og vidste ikke, hvad der skulle ske med foreningen,” fortæller skolelederen.

”Ja, og min overvejelse var også: Hvis jeg ikke gør noget, så har jeg ikke noget knip-lehold, så det var motivationen. Man kan ikke bare lige gå til knipling et andet sted,” fortæller formanden.

”Jeg ville gerne blive ved med at undervise her,” tilføjer skolelederen.

Til trods for de mange omvæltninger og ud-

fordringer, præsterede Skovbo Aftenskole 610 undervisningstimer sidste år, men de løb også stærkt. Nu da alting er prøvet en gang, ser skoleleder og formand frem til også at kunne tænke på nye tiltag i højere grad.

”Jeg er sikker på, vi kan få foreningen til at vokse. Vi skal nok få foreningen til at følges med udviklingen, samtidig med at vi holder fast i noget af det gamle, for det er vigtigt at have som basis, understreger skoleleder Solveig Nyenstad.

”Vi vil også gerne forny os og vokse i vores eget tempo. Vi skal have hjertet med,” siger formanden.

”Det, der bliver godt, er det der med at have prøvet alting én gang, og nu kan vi tage alting i vores eget tempo og uden bevilligede overtræk. Det, der kører nu, skal bare køre, og så kan vi begynde at udvikle,” fortæller skolelederen.

”Vi taler nogle gange om, at Knud nok sidder deroppe og ser ned på os og siger: Yes. De har overtaget, og jeg kan da godt være stolt af at have fået de to med i foreningen,” slutter Charlotte Månsson. ■

Skovbo Aftenskole Forening

- > Læg ikke opgaverne i foreningen an på én person. Sørg for opgaver og ansvar til alle ift. tid og ressourcer
- > Skab overblik over opgaver og ansvar og sørg for, at bestyrelsen er informeret og engageret.
- > Hav en opdateret og nedskrevet opgaveliste, tag den frem en gang årligt
- > Lav et årshjul, der skaber overblik over årets gang i aftenskolen
- > Bestyrelsesmedlemmerne har kendskab til hinandens styrkesider og interesser
- > Bestyrelsen har indsigt i det daglige arbejde og er bevidst om, at foreningen også er en forretning

> Find værktøjer der kan hjælpe jer på Foras hjemmeside www.fora.dk/frivillig eller kontakt udviklingskonsulent Marlene Berth Nielsen marlene@fora.dk

Foto: Nina Bak

Det var en meget stolt og glad flok fra Verringe Husflid, der modtog prisen som Årets Aftenskole til prisuddelingsfesten.

FORAS FORENINGER LØB MED FLEST PRISER TIL AFTENSKOLERNES PRIS

Fora var det forbund, der fik flest priser med hjem i år: Ildsjælsprisen, Integrationsprisen og Årets Aftenskole gik til folk og foreninger i Fora til dette års prisuddelingsfest.

Af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora. Pressefotos leveret af Martin Thirstrup Hansen, DOF.

Onsdag den 20. september blev hædringsfesten Aftenskolernes Pris igen afholdt. I år på Johan Borups Højskole. Vi fik kåret seks vindere, debatteret aftenskolernes rolle, nydt underholdning og god musik – og så blev der netværket og talt en masse.

Også den dag var Fora et stolt forbund. Integrationsprisen gik til D-Factor under FO-Aarhus, Ildsjælsprisen vandt Torben Dreier fra FO-Aarhus og Årets Aftenskole gik til Verringe Husflid.

Ud af 15 nominerede, var hele syv foreninger fra Fora. De nominerede projekter og foreninger udover de prisvin-

dende var: De Blå Stjerner (FO-Aarhus), som var nomineret til Integrationsprisen, ARoS Aarhus Art Museum og FO-Aarhus' projekt: The Garden som var nomineret til Demokratiprisen, Rummeligheden (FO-Aarhus) som var nomineret til Sundhedsprisen og 1748 som var nomineret til Årets Aftenskole. ■

Vinderne 2017 ...

Demokratiprisen:
AOF Nord

Sundhedsprisen:
Marianne Blenner Babalola,
AOF Syd

Aftenskolens ildsjæl:
Torben Dreier, FO Aarhus

Integrationsprisen:
D-factor, FO-Aarhus

Årets aftenskole:
Verninge Husflid

Årets Aftenskolekommune:
Odder kommune

Vinderne af Integrationsprisen blev D-factor (FO-Aarhus), og er en forumteatergruppe bestående af en etnisk mikset gruppe unge. D-factor er optaget af, hvordan man kan skabe dialog, indsigter og forståelser på tværs af opsplitninger mellem "gamle" og "nyere danskere". Foto: Nina Bak

AFTENSKOLERNES
PRIS

En stolt Torben Dreier med en velfortjent pris som Aftenskolens Ildsjæl. Foto: Nina Bak.

Statuetten var i år udformet af Jette Skovgaard Jensen

FAKTA

> Havde du ikke mulighed for at være med til dette års prisuddelingsfest, så kan du se mere på Foras Facebookside eller på Aftenskolernes Pris' Facebookside www.facebook.com/aftenskolernespris eller på Foras Facebookside www.facebook.com/forafolkeoplysning

> Se også mere på hjemmesiden www.aftenskolernespris.dk

> Læs mere om Fora-vinderne på www.fora.dk/nyheder

Har I styr på, hvad I må og ikke må?

Af Lone Nielsen, formand for Foreningen Knipling i Danmark. Artiklen blev trykt i Kniplebrevet maj 2017. Her i redigeret udgave.

Forestil dig, at du er jordbæravler. Du har nogle hektar jord med jordbærplanter, som du passer, plejer, gøder, vander og tilser dagligt, behandler dem mod snegle og svampeangreb eller andre ting, som kan ødelægge jordbærhøsten. Du dækker dem til med halm eller plastik for at beskytte dem mod vind og vejr. Til sidst skal der høstes og tilberedes. Et omfattende arbejde gennem flere måneder. Ude ved vejen stiller du en lille hyggelig bod med hjemmelavet syltetøj. Et glas koster 25,- kr. Synes du, at folk skal betale for det, eller er det i orden, at de bare tager nogle glas uden at betale?

De fleste af os vil sige, at det ikke er i orden. Der skal betales, ellers er det tyveri, og det skal straffes.

Det er faktisk det samme, som vi vil komme til at gøre, hvis vi genoptrykker eller anvender billeder andre har brugt uden at få tilladelse eller har købt os ret til at bruge materialet. Der er en dansk lovgivning om ophavsret samt copyright på skrevne tekster, designs m.m.

Copyright og Copydan

Copyright er det engelske/amerikanske ord for ophavsret. I Danmark og EU betyder og dækker ordet over det samme som ordet ophavsret. Der findes tillige en dansk lov om ophavsret. Copyright symboliseres af det lille symbol ©, som du kan se mange steder, hvis du kigger godt efter.

Ophavsretten sikrer, at personer, som skaber noget kunstnerisk eller fagligt, er sikret rettighederne til det skabte værk, og at ingen andre må bruge disse værker uden tilladelse fra personen/firmaet, som ejer ophavsretten. Tilladelser kan gives både med eller uden betaling for brugen af værket. Man behøver ikke at anvende symbolet © for at have ophavsretten. Man har den blot ved at fremstille værket. Ophavsretten gælder i 70 år efter ophavsmandens død, dog kun 50 år vedr. foto. Når ophavsretsindehaveren er afdød, overgår ophavsretten til arvingerne.

Copydan hjælper med at beskytte dem, der har ophavsretten. De er ligeledes bindeleddet mellem dem, der har ophavsretten og dem, der gerne vil have lov til at anvende de fremstillede værker ved f.eks. kopiering eller anden anvendelse af de fremstillede værker f.eks. ved at anvende citater.

Krænkelser af ophavsret

Rettighedshaveren kan ved en krænkelser af ophavsretten anlægge en civil retssag og kan for eksempel kræve et rimeligt vederlag svarende til det, man normalt skulle have betalt for udnyttelsen, tilbagekaldelse, tilintetgørelse og/eller udlevering til rettighedshaveren af krænkende varer og produkter, offentliggørelse af den dom, hvor krænkeren dømmes. Erstatning for yderligere skade, hvilket kræver, at der kan påvises et tab, godtgørelse for ikke økonomisk skade, typisk i

form af ærekrænkelser eller lignende. Det kan for eksempel blive aktuelt, hvis der spredes dårlige kopier. ■

FAKTA

Oplysningsforbundenes Fællesråd, som Fora er en del af, har indgået en samlet aftale med Copydan for at sikre lovlig kopiering til undervisningsbrug. Aftalen giver Foras tilmeldte foreninger tilladelse til at kopiere materiale såsom bøger og artikler til brug i undervisningen. Fra januar 2015 dækker aftalen også retten til deling af materiale, man har modtaget digitalt.

Alle Foras foreninger kan for et meget beskedent beløb tilmelde sig kopieringsaftalen. Afgiften til Copydan udregnes på baggrund af timetal for det foregående år efter faste takster for almindelige hold, små hold og fleksible tilrettelæggelsesformer.

> Se mere på www.fora.dk for flere informationer om Copydan-aftaler

> Læs i øvrigt artiklen om kopiering af design og brug af Google-fundne fotos på www.fora.dk/nyheder/har-i-ret-til-det

**NORDENS STØRSTE
KREATIVE MESSE**

KREATIVE DAGE

27.-29. OKT. 17 ♦ 20.000 M² ♦ 75 FOREDRAG & WORKSHOPS ♦ 3 KREATIVE SCENER
250 UDSKILLERE ♦ 3 KONCENTREDE MESSE DAGE ♦ WWW.KREATIVEDAGE.DK

GRATIS kreativt magasin/katalog (vejl. pris 69.95,-) og shoppingbag til alle messegæster.
Spar tid og penge - køb billet online på www.kreativedage.dk

Hjælp Google med at forstå dine tekster

Hvis I ønsker, at jeres kursustekster bliver læst, skal de kunne findes. SEO handler om at hjælpe Google med at forstå indholdet på jeres hjemmeside. gør skolen til et rart sted at være.

Af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora

Når en hjemmeside skal søgemaskineoptimeres, handler det om at optimere alle hjemmesidens sider. Hver side skal optimeres, så Google forstår helt præcist, hvad siden handler om. Jo tydeligere det er, jo større chance er der for, at siden får en god placering i søgeresultaterne. Der er mange elementer, der skal gå op i en højere enhed - heriblandt design, teknik og indhold.

Hvad er SEO?

SEO er en forkortelse for Search Engine Optimization. Oversat til dansk betyder det søgemaskineoptimering. SEO handler primært om at gøre hjemmesider nemmere tilgængelige for søgemaskiner som for eksempel Google, så søgemaskinen kan finde, indekse, tolke indholdet, og efterfølgende placere hjemmesiden i de organiske søgeresultater dér, hvor det er relevant – og naturligvis helst på første side. Det handler om at hjælpe Google til at forstå, hvad siden handler om, så indholdet vises for dine fremtidige deltagere/kursister, når de søger efter dét, du tilbyder. Det handler om at analysere sig frem til hvilke søgeord, der er de rigtige at bruge – altså de ord, der søges efter. En god og nem måde at finde ud af, hvad dine deltagere søger på, er ved at spørge dem, hvordan de fandt kurset/aktiviteten. Eller spørge dem, hvad de ville søge på, hvis de ikke har fundet jer på nettet.

Fire gode råd om SEO

1. Fornuftigt antal og rigtig placering af søgeord og søgesætninger

Du opnår gode placeringer ved at indsætte dit primære søgeord i sidens overskrift samt et fornuftigt antal gange i sidens brødtekst. Find dernæst synonyme eller relaterede ord, så du også dækker varianter af de relevante ord, men vær opmærksom på at overdrevelse ikke fremmer din placering på den liste, der kommer frem som søgeresultatoversigt, tværtimod.

2. Hver enkelt side på hjemmesiden skal optimeres

Hvad mange glemmer – eller ikke er klar over – er, at det er helt afgørende, at brødteksten og de indsatte søgeord og søgesætninger stemmer overens med hinanden. Hver enkelt side på hjemmesiden skal optimeres, og hver side skal have sine specifikke søgeord og søgesætninger. Jo mere uoverensstemmelse der er

mellem indhold og indsatte søgeord, jo dårligere er resultatet. **3. Får du ikke de ønskede resultater, skal du kigge på sidens indhold**

For at optimeringsarbejdet skal give bonus, skal du have gjort et meget vigtigt stykke arbejde forinden, nemlig at have opsat dit indhold på siden, således at den besøgende får lyst til at handle enten ved at ringe til en kontaktperson, skrive eller købe direkte online. Får du mange besøg, men ingen henvendelser, er der sandsynligvis noget galt med indholdet på den eller de pågældende sider. Det kan være layoutet, teksten, billederne, men det kan reelt også bare være, fordi de er havnet et forkert sted i forhold til, hvad de søgte efter. Brug evt. Google Analytics til at holde styr på statistikken. Husk at opdatere hjemmesiden og optimér indholdet, så det altid virker spændende og relevant.

5. Det handler om at være præcis og relevant

At generere en masse besøgende er ikke dét, det handler om. Det handler i langt højere grad om at være så præcis og relevant som mulig og lede de interesserede, potentielle kursister eller deltagere hen til netop den side, som omhandler dét og kun dét, som de søger. Gå efter relevante besøg, altså kvalitet frem for kvantitet. Det skal være nemt for dem at handle. ■

Synlighed på nettet

Fora arbejder på en ny hjemmesideskabelon til alle foreninger på Foraweb. Den nye skabelon vil være langt mere moderne, brugervenlig og nem at navigere i.

Ønsker I at vide mere om projektet "Synlighed på nettet", så følg med på Foras hjemmeside, hvor vi løbende skriver om projektet eller send en forespørgsel om mere information til kommunikationskonsulent Louise Albers louise@fora.dk.

Formandsskifte i Fora

I august stoppede Marlene Borst Hansen som formand for Fora. Derfor har forbundets næstformand Hans Grishauge overtaget posten. Interview med Marlene Borst Hansen og Hans Grishauge *Af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora*

MARLENE BORST

Hvorfor stopper du som formand?

Jeg har tidligere siddet i Folketinget og været formand for Fora samtidig, og jeg ved, hvilket enormt arbejdspress det er. Det ønsker jeg ikke, at hverken jeg selv eller min familie skal leve i én gang til, og jeg har samtidig fået et fantastisk job i Frirummet, som også kræver meget af min tid, så det er årsagen til, at jeg har truffet denne meget svære beslutning. Jeg har været så utrolig glad for – og stolt af – at være formand for Fora.

Hvad ser du tilbage på med størst stolthed som formand for Fora?

Det har været en stor oplevelse, at være med i hele Foras identitetsproces og navneskift, og jeg er tilfreds med det sted, Fora er lige nu. Der kommer hele tiden nye foreninger til, og der foregår så utrolig meget god folkeoplysning, læring og fællesskab overalt på vores skoler i hele Danmark. Det er ikke min fortjeneste, men det har været en ære at stå i spidsen for.

Kommer du til at slå dine folder i folkeoplysningens verden igen?

Frirummet, som jeg er projektleder for, er i høj grad et folkeoplysende projekt og arbejdet med at få mennesker til at mødes og blive klogere på sig selv, hinanden og livet vil altid være min ledestjerne i alt hvad jeg beskæftiger mig med. Men om jeg kommer til at virke i aftenskole-regi igen, ved jeg stadig ikke. Dertil er fremtiden for svær at spå om.

HANS GRISHAUGE

Hvordan kom du med i Foras bestyrelse?
Jeg blev opfordret til at stille op som kandidat til næstformandsposten

Hvor mange år har du siddet der?
Blev opstillet og valgt til næstformand ved landsmødet i 2012

Hvorfor valgte du at stille op som næstformand?
Da jeg altid har været optaget af folkeoplysning, dels som højskolelærer, som efterskoleforstander og sidst og ikke mindst som sekretariatsleder for Grundtvigsk Forum i Vartov, syntes jeg det var en spændende udfordring at være med i et af landsforbundene. Da den daværende formand Bente Dahl så opfordrede mig, sprang jeg til og blev valgt. At det blev dette landsforbund, er jeg ekstra glad for.

Hvordan har du det med at være blevet udnævnt til formand?

I en kommentar til Marlene skrev jeg: "Hvis man kan sige tillykke og beklage på samme tid, så gør jeg det. Tillykke Marlene – vil savne dig som formand for Fora." Det er underligt sådan på denne måde pludseligt at være formand. Det er ikke en post jeg har stilet efter, men da det ligger til næstformandens lod at træde til i en situation som denne, så ok indtil landsmødet 2018, men jeg vil savne Marlene meget som formand og vil gøre mit bedste for at være med til at fortsætte den gode linje, som Marlene Borst Hansen har stået for.

Hvor så du gerne Fora bevæge sig hen?
Vort demokrati er udfordret på mange måder. Det gælder i Danmark – og ikke mindst i verden i øvrigt. Det er udfordringer som stiller store krav til folkeoplysningen, uanset om vi laver husflid, debatskabende samtaler eller ple-

jer vore kroppe med diverse aktiviteter. I Fora er der heldigvis mange lokale foreninger, som gør et stort arbejde for at løfte den opgave. Fortsat lykke til med det. ■

FAKTA

> Hans Grishauge tiltrådte som formand i august.

> Ved styrelsesmødet den 13. september blev Lissi Kjær Christensen valgt som næstformand.

> Ved Foras landsmøde 2018 vælges både formand og næstformand.

STOLTHED

International folkeoplysning

For to år siden kunne Fora Hvidovre fejre sit 40 års jubilæum. Jeg har haft fornøjelsen af være med alle årene og har kunnet glæde mig over at have været med til mange nye initiativer inden for folkeoplysningen.

Af Flemming Thøgersen, medlem af bestyrelsen i Fora Hvidovre. Fotos af Alexandra Popa

Vi har haft både medgang og modgang, som nok de fleste folkeoplysende foreninger. Begge dele har vi lært af. Det, som jeg personligt er mest stolt over, er vores internationale engagement, og dermed vores ønske om både at hente inspiration udefra og at lade andre få glæde af vore erfaringer. Der har været udfordringer med andre sprog og kulturer, og anden finansiering måtte findes, fordi det ligger uden for den ramme, vi plejer at arbejde indenfor.

De første år havde vi især nordisk samarbejde. Det skete inden for rammerne af Förbundet Nordisk Vuxenupplysning, FNV, hvor vi bl.a. havde et projekt om involvering af borgere i lokalplanlægning, som faktisk gav sig resultater i Hvidovre Kommune.

I 90'erne efter opbruddet i Østeuropa fik vi mulighed for at invitere grupper fra forskellige lande til at se, hvordan vi i Danmark havde etableret demokratiske strukturer. Det skete med støtte fra Demokratifonden.

I dag er vores internationale aktiviteter større projekter med deltagere fra mange lande. EU Kommissionen har et program kaldes Erasmus+, der giver støtte til bl.a. træning af ledere og frivillige inden for folkeoplysende organisationer. Der er også mulighed for at få støtte til kapacitetsudvikling af organisationer ved at man samarbejder om at udvikle, dele og overføre den bedste praksis. Nogle projekter bruges til at udvikle nye ikke-formelle undervisningsmetoder. Fora Hvidovre har netop fået tilsagn om støtte til et projekt, hvor vi sammen med organisationer i Indien, Indonesien og Cambodia skal lave en guide for undervisere, der vil hjælpe marginaliserede kvinder til at deltage i en bæredygtig samfundsudvikling. Vi skal se på, hvilke behov kvindelige iværksættere har for støtte. Det er et flerårigt projekt, som vi glæder os meget til at komme i gang med.

Kurser, der er henvendt til ungdomsledere, har vi efterhånden haft en række af. De er blevet afholdt skiftevis i Danmark og

i Moldova. Begge steder er det foregået på feriesteder, hvor vi uden for sæsonen har kunnet leje os ind til priser, som kan dækkes af EU-bevillinger. Republikken Moldova har været et særligt spændende sted at arbejde, fordi det er et samfund i udvikling. Det er Europas fattigste land, så der er selvfølgelig ikke støttemuligheder til undervisning, som vi kender det, til gengæld er der pionerånd og ildsjæle som brænder for at udvikle landet. Emnerne for kurserne har bl.a. været Sprog- og kulturlæring, Borgere og valg, Kommunikationsmetoder og Europæisk medborgerskab. Uanset, hvad emnet har været, så er alle deltagere kommet beriget hjem med mod på at gøre en indsats i deres egen organisation. Nogen, som før kurset har tænkt, at deres fremtid lå i et få arbejde i et andet europæisk land, har fået mod på at gøre en indsats hjemme. Det gælder også deltagere fra lande som Ukraine, Moldova, Armenien eller Georgien, hvor situationen nu er særlig vanskelig. Folkeoplysningens kerneopgave, at skabe myndige borgere, er for mig at se det allervigtigste resultat af Fora Hvidovres internationale arbejde. For deltagerne fra Danmark har det desuden betydet, at de har fået interesse for Fora, er blevet medlemmer og i nogle tilfælde også har ladet sig vælge ind i vores bestyrelse. ■

HVAD ER I STOLTE AF?

Til hvert nummer af Fora Magasinet beder vi foreningsmedlemmer skrive om deres egen forening til medlemsbladet. Her skildrer de, hvad de er stolte af.

Hvis I gerne vil dele med resten af Foras medlemmer, hvad I er stolte af i jeres forening, så send en e-mail til kommunikationskonsulent Louise Albers på louise@fora.dk

Deltagerne i projekterne, som Fora Hvidovre er involveret i, kommer fra mange forskellige lande rundt om i verden.

Fora Hvidovre har fået støtte til et projekt sammen med organisationer i Indien, Indonesien og Cambodia, der skal hjælpe marginaliserede kvinder til at deltage i en bæredygtig samfundsudvikling.

HØJSKOLER INVITERER TIL SAMARBEJDE

Med penge fra Kulturministeriet opruster højskolerne på det lokale folkeoplysende arbejde. Nogle af de bedste aktiviteter er skabt i samarbejde med den øvrige folkeoplysning, og højskolerne opfordrer til mere samarbejde med aftenskolerne.

Af Søren Børsting, Folkehøjskolernes Forening i Danmark

I 2014 bevilligede daværende kulturminister Marianne Jelved 4,4 millioner over tre år til styrkelse af højskolernes folkeoplysende aktiviteter i lokalområderne i Danmark.

I de tre år har over 60 projekter udviklet folkeoplysningsaktiviteter i hele landet. Det har været fra små projekter, som borgerinddragelse og bæredygtighedsinitiativer gennem lokale familiers arbejde med biavl, til store demokratifestivaler med flere tusinde deltagere. Emnerne har været mangfoldige, og højskolerne har, i

samarbejde med mange aktører, udviklet projekter med temaer som: demokratifremmende, borgerinddragende, debatskabende, aktivitetsfremmende, fællesskabsfremmende, integrationsfremmende, miljøforbedrende og deltagerinddragende aktiviteter.

Fra 2017 er puljen vedtaget på finansloven med 1,2 millioner om året, så initiativerne fortsætter, og mulighederne for at udvikle nye samarbejdsrelationer er store. Højskolerne vil gerne samarbejde med andre folkeoplysningsinstitutioner.

”Vi har flere gode eksempler på samarbejder mellem lokale institutioner, der samler og løfter niveauet på de folkeoplysende aktiviteter og gør dem mere synlige for de lokale,” siger Søren Børsting, udviklingskonsulent hos Folkehøjskolernes Forening.

Mulighederne for at skabe en samlet og koordineret folkeoplysningsindsats er store, og gennem samarbejde kan der skabes bedre økonomiske rammer for projekterne.

På fotoet til venstre ses foto fra Ollerup Gymnastikhøjskole og demokratifestivalen 2016.

På Vestjyllands Højskole kørte de projekt med fokus på landbrug og jordbrug.

”Min opfordring her skal være at aften-skolelederne kontakter højskoler i området og foreslår samarbejde om debatskabende og folkeoplysende projekter,” siger Søren Børsting.

Forventninger til projekterne

Ved bedømmelsen af projekterne vil der blive lagt vægt på:

- At projektet understøtter mødet mellem borgerne om både lokale og almene spørgsmål og emner.
- At projektet er til gavn for en større målgruppe.
- At projektet skaber samarbejdsrelationer til andre højskoler, lokale foreninger, kommuner, institutioner eller virksomheder.
- At projektet skaber grobund for levedygtighed efter puljens ophør.
- At projektet er inspirationskilde til andre interesserede gennem formidlingen og efterarbejdet af projektet.

Eksempler på projekter

Gymnastikhøjskolen i Ollerup: Demokratifestival 2016

Demokratifestival 2016 ville gennem 10 arrangementer af folkeoplysende karakter i lokalsamfundet skabe øget

engagement og deltagelse i demokratiet samt gøre demokratiet mere inkluderende for alle.

Det overordnede formål var at skabe og vedligeholde en markant bevidsthed om de muligheder og udfordringer, som vores demokrati står over for. Så mange mennesker som muligt skulle debattere aktuelle og universelle demokratiske problemstillinger. Der blev søgt svar på spørgsmålet om, hvordan vi fremover gør demokratiet mere inkluderende, så færre borgere føler sig udenfor.

Vestjyllands Højskole: Jordens frugtbarhed

Med afsæt i landbrugets og landbrugspolitikens aktuelle krise var det overordnede mål for projektet 'Jordens frugtbarhed' at skabe et rum for dialog, kreativ tænkning og nye samarbejder omkring landbrugets fremtid og rolle i det danske samfund mellem de centrale interessenter og den bredere offentlighed. Samtidig var det håbet, at en fornyet dialog og integration mellem højskolerne og landbruget kan bidrage til den strukturelle udvikling af landbruget, fødevarerproduktionens organisering, samt gastronomiens og madkulturens fremtidige retning. ■

FAKTA

> Folkeoplysningspuljen støtter højskolernes folkeoplysende aktiviteter.

> Folkeoplysningspuljens formål er at støtte udviklingsarbejde med højskolernes folkeoplysende aktiviteter i lokalområderne i Danmark.

> Tilskuddet kan søges af en enkelt højskole, af flere højskoler i forening eller i samarbejde med eksterne samarbejdspartnere (oplysningsforbund, virksomheder, kommuner, ngo'er, interesseorganisationer, kirkelige kredse, biblioteker, uddannelsesinstitutioner med mere), ligesom der kan være tale om fælles nationale projekter, hvor højskolerne og Folkehøjskolernes Forening indgår i et projektsamarbejde.

> For mere information, kontakt foreningskonsulent Henriette Corvinus Andersen på e-mail: henriette@fora.dk

Værsgo': En argumentbank

Der er kommunalvalg den 21. november og valget er en glimrende chance for at sætte aftenskolen på dagsordenen og ikke mindst gøre opmærksom på alle aftenskolens herligheder.

Af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora

Fortæl din kommune om de gode effekter ved at gå i aftenskole.

Fora har sammen med oplysningsforbundene AOF, FOF, DOF og LOF lavet folderen "Aftenskolen - En sund samfundsøkonomisk investering". Folderen er en samling gode argumenter for, hvorfor det giver mening for en kommune at prioritere aftenskoleområdet og aftenskolerne som samarbejdspartnere. Folderen er tænkt som en argumentbank til skoleledere og bestyrelser – og det er altså ikke tanken, at den skal deles ud til kommuner og andre. Afsættet er aftenskolefolk, der sidder i samråd, eller som gerne vil komme til at sidde i et samråd.

Derudover har Fora også sammen med de andre forbund lavet en version af folderen, som i denne uge er blevet sendt til alle landets kommuner. Folderen fortæller - med baggrund i en række undersøgelser - om de områder, hvor aftenskolen blandt andet bidrager til større livskvalitet og øget sundhed.

Folderne er en oplagt mulighed for i forbindelse med kommunalvalget at gøre opmærksom på jer selv.

Kontakt foreningskonsulent Henriette C. Andersen på mail: henriette@fora.dk, hvis du har brug for ideer eller vejledning til at bruge folderen og dens argumenter i din kommune, eller hvis du er interesseret i at få nogle eksemplarer. ■

Vil du vide mere

Begge foldere kan findes på www.fora.dk/folkeoplysning:

> Aftenskolen - en sund samfundsøkonomisk investering, argumentbank (til skoleledere og bestyrelsesmedlemmer)

> Aftenskolen - en sund samfundsøkonomisk investering (sendt til kommuner)

BLIV AFTENSKOLELÆRER I SYNING

Fora Fagkursus udbyder nu uddannelse i syning. Uddannelsen er specifikt rettet mod aftenskoleundervisere.

Tekst af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora. Fotos af Signe Eriksen.

Uddannelsesforløbet Aftenskolelærer i Syning er et forløb, der sætter kursisterne i stand til at undervise i syning af hverdagsbeklædning til kvinder (kjoler, bukser, bluser, nederdele). Forløbet er bygget op omkring en høj faglighed inden for syteknikker, mønsterkonstruktion, tilretning, materialer og stil.

I tillæg til det syfaglige, vil der være et formidlings aspekt i de fleste moduler, således at kursisterne får berøring med at undervise og udarbejde undervisningsmateriale. Når man er færdig med alle otte moduler er man som kursist klædt godt på til at undervise i syning på aftenskole niveau.

Du vil gerne undervise i syning i aftenskolen

”Selvom man måske allerede underviser i syning, kan det være, man gerne vil have endnu mere viden om for eksempel materialer, symaskiner og stil. Uddannelsesforløbet tager kursisterne hele vejen rundt om syteknikker, mønsterkonstruktion, arbejde med købemønstre, uddybende kendskab til metervarer, uddybende kendskab til forskellige symaskiner og viden om tilretning, stil og kropstyper,” fortæller Signe Eriksen, som underviser på holdet.

Uddannelsesforløbet kræver ikke forudgående erfaring med at undervise, men det forventes, at deltagerne har en smule erfaring med at sy tøj, for eksempel til sig selv, deres børn eller andre - men en forudgående uddannelse inden for syning er ikke nødvendig.

”Alle er velkomne, også selvom de ikke tænker, de vil undervise i syning. Det kan være en stor fordel, når man selv syer tøj, at vide noget om mønstre og tilretning. Med grundigt kendskab til syteknikker vil det være nemmere at få en flot finish på tøjet, og mulighed for at tilføre et per-

sonligt udtryk,” fortæller Lotte Helle.

Certificeret aftenskolelærer

Man kan tage hele uddannelsesforløbet og blive certificeret aftenskolelærer i syning. Det anbefales, hvis man kun har erfaring med at sy til sig selv, og ikke tidligere har taget en uddannelse inden for syning. Alternativt kan man vælge enkelte moduler, hvis man allerede fungerer som sylærer, men gerne vil opdateres på fx metervarer, avancerede syteknikker eller et andet af modulerne.

”Uddannelsesforløbet består af otte moduler á hver 20 timer. Hvert modul har et hovedfokus, og der arbejdes både teoretisk og praktisk på alle moduler. Man lærer en masse konkrete teknikker inden for syning og mønsterkonstruktion, og kursisterne får en større baggrundsviden inden for de forskellige områder, uddannelsesforløbet berører. Man lærer at sy, tilrette og konstruere. Men man lærer også at håndtere forskellige symaskiner, metervarer og arbejde med stil og kropstyper,” fortæller Signe Eriksen.

Kursuskonsulent i Fora, Lotte Helle, er begejstret for forløbet:

”Et af målene med uddannelsesforløbet er at gøre kursisterne i stand til at vejlede kommende aftenskolekursister i at sy det tøj, de bliver mest glade for at have i deres garderobe. Man lærer ikke kun at sy, men lærer også rådgive og vejlede i at træffe de rigtige valg, så de får valgt mønstre, der klæder dem og får syet tøjet i metervarer, der passer til deres stil og deres liv.”

Ligesom det tager tid, mange forsøg og fejl at lære et håndværk som syning, gør det samme sig gældende for kunsten at undervise. Denne uddannelse giver kursisterne teknisk og praktisk viden og værktøjer, der sætter dem i stand til at planlægge og reflektere over egen undervisning. ■

Tilmelding

Der er tilmeldingsfrist den 16. januar 2018. Tilmelding sker på www.fagkursus.dk

Læs mere på: www.fagkursus.dk/kursuskatalog/tekstil

Stort & småt

---

75 års jubilæum i Espe Husflidsforening

Espe Husflidsforening fylder 75 år, og er i gang med at udarbejde et jubilæumsskrift, som skal ligge klar til fejring af jubilæet til november i år.

Husflidsforeningen i Espe er en kreds af aktive deltagere og stor tilslutning og aktivitet i foreningens værksted. I sæsonen deltager foreningen på udstillinger og mærkedage i både Espe og Ryslinge, og de arrangerer en årligt tilbagevendende fisketur til Tarup-søerne henover sommerferien, når der er pause fra trædrejning.

Foreningen glæder sig til at fejre sig selv og afholder reception og åbent hus søndag den 26. november fra kl. 14 til 17 på adressen Gråbjergsvej 6 i Ryslinge. Udover præsentation af jubilæumsskriftet vil der være en udstilling af nogle af ting, foreningen har arbejdet med igennem tiden.

Fora/sekretariatet ønsker tillykke med de 75 år.

Folkebevægelsen mod ensomhed

Fora har meldt sig ind i Folkebevægelsen mod ensomhed. Flere end 70 organisationer, foreninger, skoler, kommuner og virksomheder er for første gang nogensinde gået sammen for at skabe Folkebevægelsen mod Ensomhed. I Fora mener vi, at ensomhed er et problem, vi kan og skal gøre noget ved. Vi kan gøre det på hver vores måde – og i fællesskab i Folkebevægelsen.

Vi vil tale om ensomhed, så det ikke længere er tabuiseret, og vi vil hjælpe folk med at mødes, så ensomheden brydes.

Folkebevægelsens mål er at halvere antallet af ensomme danskere inden 2020 (fra 212.000 danskere i 4. kvartal 2014 (svarende til 4,6%) til 106.000 i 2020).

Som foreninger kan I være med til at tale om ensomhed og bryde tabuet. Til at række ud og invitere andre ind i et fællesskab. Det kræver ikke meget at

hjælpe et andet menneske, så hvis vi alle har tanke for andre og gør en lille indsats i hverdagen, kan vi gøre en stor forskel sammen.

VI ER EN DEL AF
FOLKEBEVÆGELSEN
MOD ENSOMHED

Formandstræf

Foras Formandstræf er et nyt initiativ og en pendant til Foras skoleledertræf.

Vi indbyder til en inspirerende dag med fokus på ledelse i foreningen. Hvad er det for en rolle man påtager sig som formand? Hvordan kan vi tænke ledelse i foreningen, når alle er frivillige? Hvilke udfordringer giver det? Hvordan kan jeg som formand sikre, at min forening står stærkt og er overlevelsedygtig?

Formandstræf er lørdag den 4. november 2017, kl. 10.30 – 15.30

> Se mere på Fora.dk/kalender

Jeres historier

Har I en historie, I gerne vil have med i Fora Magasinet *Stort&Småt*, så send en mail til kommunikationskonsulent Louise Albers louise@fora.dk.

I hvert nummer bringer vi desuden en "stolthedsartikel". Hvis I har mod på at skrive, hvad I er stolte af og dele det med de andre foreninger i Fora, så send en mail til Louise og hør nærmere.

Stort & småt + kalender

50 år i Skovbo Aftenskole

Inger Marie Nielsen er Skovbo Aftenskoles kniple-, broderi- og meget-andet håndarbejds lærer igennem mere end 55 år er en ildsjæl, der giver læring og viden ud over det forventelige. Hun har lært op til 4 generationer op inden for faget og hun har ideer til de mest vidtløftige projekter, så de ikke falder til jorden. Hun er ikke gået i stå trods den

høje alder over 80 år, men finder inspiration til at følge med i hvad der rør sig. Hun sørger for at snakken går livligt omkring bordet, så alle får en hyggelig og givende aften.

I efteråret 1961 kom en nyuddannet ung håndarbejds lærerinde galoperende på sin blå gang, af racen Volkswagen, lige ind i Lidemark skole. Hun havde hørt, at nogle piger manglede en til at lære dem at brodere, kniple, lave lampeskærme, sy nye klæder og lave læderarbejde til punge, tasker og meget mere.

Ikke nok med at hun var dygtig til at lære fra sig, hun betog også alle med sit dejlige smil og lyse sind. Snart stod madam blå og snurrede på komfuret, dette gentog sig onsdag efter onsdag og år efter år.

Årene er gået og mange af de gamle sypiger har syet sammen med vor dejlig lærerinde og hele holdet har fulgt rigtig mange til det sidste hvilested. Rundt i omegnen har mange hold også haft glæde af den behjælpelige lærerinde, men også der er rigtig mange fulgt til det sidste hvilested, og holdene er i dag lukket.

Kalender 2017/2018

2017

Formandstræf

Lørdag den 4. november
kl. 10.30 - 15.30
Bygningen,
Ved Anlægget 14B, Vejle

Facebookkursus

Tirsdag den 31. oktober
kl. 16.00 - 20.00
LOF, Skelmosevej 10, Valby

2018

Fleksibel workshopdag

Lørdag den 13. januar
Hornstrup Kursuscenter,
Vejle

Fleksibel workshopdag er Foras årlige inspirationsdag for skoleledere og bestyrelsesmedlemmer.

Skoleledertræf

Odense
7. april, kl. 10.30 - 16.00

På Foras årlige skoleledertræf mødes skoleledere og kursusledere i aftenskolerne og foreningerne til en dag fyldt med faglige oplæg, idéudvikling og sparring om det at være skoleleder og om udviklingen af aktiviteterne i foreningen/aftenskolen.

Landsmøde 2018

5. maj kl. 12.00 - 6. maj kl. 12.00
Trekantsområdet

FAGKURSUS 2017

Design - skab unika
28. oktober

Frit Broderi modul 6
10. november- 12. november

Klassisk Knipling modul 5
11. november - 12. november

Lær at lave karvsnit
4. november-5. november

Miniatureverdner af skoven
4. november

Læs mere på
www.fagkursus.dk

Fra Hollywood til Holbæk og Holstebro

Af Agnete Nordentoft, tidligere udviklingskonsulent i DFS og forskningsmedarbejder på Udviklingscenteret for Folkeoplysning og Voksenundervisning med fokus på aftenskolernes vilkår, rolle og udviklingsmuligheder. Jurymedlem til Aftenskolernes Pris 2017

Lynende blitzlys, gallaklædte stjerner på den røde løber og verdenspressen massivt til stede med direkte dækning i 200 lande. Den attråede Oscar-statue betyder endnu mere berømmelse og bedre adgang til guldrandede kontrakter for prismodtagerne. Har denne Hollywood-begivenhed overhovedet noget til fælles med festen på Borups Højskole i København, hvor årets prisvindere af Aftenskolernes Pris 2017 blev afsløret?

I stil, format og pressedækning er der masser af forskelle. Desværre vil nogen sige, måske især i forhold til offentlighedens bevågenhed. Der er desværre heller ikke den store økonomiske gevinst forbundet med Aftenskolernes pris, der kun har fire år på bagen mod Oscarprisen lille århundrede. Men der er bestemt også masser af ligheder: det er primært branchens egne folk med forstand på metieren, der indstiller til priserne. Kollegialt anerkender oplysningsforbundene hinandens arbejde og branchen står forbilledligt sammen om at give priserne vægt og værdi. Priskategorierne kommer godt rundt om aspekterne ved det at "producere" hhv. film og folkeoplysning. Man hædrer det gode håndværk, har øje for det nyskabende. Priserne uddeles uden skelen til kommerciel succes, men det skal være kvalitetsprodukter og der skal være nerve og gennemslagskraft.

Ved Oscarfesten er det en imponerende opvisning af aktiv hukommelse, når prisvinderne gør et stort nummer ud af at få takket alle – og det er virkelig ALLE på produktionen, der skal nævnes med taknemmelighed. Der er tydeligvis tale om en

holdpræstation. Spørgsmålet er om det fungerer helt på samme vis i aftenskolen? Ikke mange steder. Det er relativt ensomt at være underviser eller foredragsholder. Og jo alt andet end mondænt at få hverdagen på holdene til at fungere praktisk helt nede på jorden. Men til trods for det bliver der gennemført stjernepræstationer dag ud og dag ind.

I indstillingerne, hvor underviserne er i centrum, er der ingen tvivl: Kvalitet drejer sig om faglig dygtighed, passion for faget, engagement og gode sociale kompetencer.

Den administrative, organisatoriske og politiske del af det at drive aftenskole kan også føles ensomt og op ad bakke ind imellem. Men også her bliver det tydeligt, at hvor der er samarbejde med andre aktører, etablering af et kommunalt arbejdsfællesskab og fokus på udviklingsmuligheder frem for barrierer kan rigtig meget lykkes.

Der er masser af inspiration at hente ved at dykke ned i hvordan kollegerne gør. Tag et kig på nomineringerne på www.aftenskolernespris.dk. En ren guldgrube...

Der er grund til at kippe med flaget for vinderne, de nominerede og alle de andre hverdagshelte i bl.a. Holbæk og Holstebro - undervisere, ledere og frivillige. De vinder ved at satse på fællesskab såvel lokalt som på landsplan. Folkeoplysningen er – til forskel fra filmbranchen – ikke sat i verden for at nære eskapistiske drømme og maximal profit for aktionærerne, men for at hjælpe borgerne med at realisere deres egne drømme og potentialer. Tillykke – I løfter opgaven med bravur!